

BIULETYN informacyjny

WYDANIE CODZIENNE

Warszawa,
sobota, 12 sierpnia 1944

Rok 6

Nr. 49 — 257

Armia Polska w Rosji Czym jest wojsko Berlinga?

Na tym odcinku frontu sowieckiego, którego zadaniem jest opanowanie Warszawy, dowództwo rosyjskie zgromadziło, in. również kilka dywizji, złożonych z Polaków, Organizację ich rozpoczął generał — porucznik Berling, b. oficer Wojska Polskiego. Noszą one nazwę „Armii Polskiej w Rosji”.

Ostatnie tygodnie przyniosły wiele szczegółów, dotyczących tych oddziałów wojskowych. Szczegółom tym warto się przyrzeć bliżej i wyciągnąć z nich wnioski. Mamy tu bowiem do czynienia z jednym z najstarszych przez Sowietów opracowanych wystąpień propagandowo-politycznych. Sowietom nigdy nie było brak zdolnych reżyserów. Reżyseria wielkiego pokazu pod nazwą „Armia Polska w Rosji” — przynajmniej — jest jedną z najrzeczniejszych.

Jak zewnętrznie wyglądają oddziały Berlinga? Wzruszające! Polskie mundury, polskie odznaki, polskie sztandary pułkowe, polskie odznaczenia... Orkiestry wojskowe grają najpopularniejsze polskie wojskowe piosenki, a „Jeszcze Polska nie zginęła” jest najczęstszą melodią orkiestr i chórów. W pułkach — kapelani; nabożeństwa odprawiane są tak często jak tylko na to pozwalają okolicz-

ności, przyczem ołtarze polowe zdobiją obrazy Matki Boskiej Częstochowskiej i orły polskie. Szczytowym hasłem propagandowym w tym wojsku jest zdanie dla Polski dalekiego przesunięcia granicy na zachód, przy czym powiedzenia o „słupach Bolesława Chrobrego” i o Odrze powtarzają się w każdym wystąpieniu.

Czyż nie podniosły to obraz dla naiwnych polskich serc?

Kim są żołnierze tych dywizji? Jak się w tym wojsku znaleźli, co czują, co myślą, czego pragną?

Z miejsca trzeba stwierdzić, że masa żołnierska oddziałów Berlinga jest to szczerza, polska brać żołnierska, godna serdeczności i współczucia. Znaleźli się tu więc głodni z obozów koncentracyjnych, następnie ci, którzy zgłaszali się do armii Andersa, gdy powstawała w Rosji. Po opuszczeniu przez gen. Andersa ziemi sowieckiej, zostali wcieleni do dywizji Berlinga. „Wasze podanie o wcieleniu do armii polskiej uwzględnione” — stwierdzało pismo odpowiedniego urzędu sowieckiego. Inna część tych żołnierzy trafiła do oddziałów berlingowskich w sposób mniej skomplikowany. Zwyczajnie zmobilizowano spośród rzesz wysiedleń-

ców polskich w ZSRR wszystkich zdolnych do noszenia broni. Bardzo liczną część stanowią jeńcy niemieccy, przede wszystkim słazacy i pomorzanie. Wreszcie mobilizuje się do wojsk Berlinga Polaków ze świeżo zajętych ziem polskich. Nie ulega wątpliwości, iż szeregi żołnierskie tego wojska — to szczerze polskie dusze, to nasi bracia i towarzysze w walce. Stwierdzenia tego nie zdoła zmienić fakt, że na skutek codziennego wpływu propagandy sowieckiej pewna ich część uwierzyła w hasła sowieckie.

Inna rzecz — kierownictwo „Armii Polskiej” w Rosji. To już jest zagadnienie odmienne i ująć się ono daje tylko jednym określeniem: ambitni politycy w służbie obcego mocarstwa.

Określenie to nie stosuje się ani do młodszych oficerów, zaginionych i zwerbowanych temi samymi metodami co cała masa żołnierska, ani do tych licznych oficerów Armii Czerwonej polskiego i nie polskiego pochodzenia, którzy zostali odkomenderowani do „polskiego wojska”. Stosuje się natomiast do tych byłych oficerów Wojska Polskiego, którzy z całą świadomością i na chłodno, poszli na służbę Zw. Sowieckę, a szczególnie do kadry oficerów polityczno - wychowawczych armii Berlinga.

Pozornie powierzchownemu obserwatorowi może się wydawać, że oddziały polskie w Rosji są w tym samym położeniu, co oddziały polskie w Anglii. Jest jednak odmowna, nieprzebyta różnica. Wojsko polskie w Anglii i na B. Wschodzie jest w pełnej dyspozycji legalnego rządu polskiego, podlega rozkazom naszego Naczelnego Wodza, zaś rządy brytyjski i amerykański rzeczywiście przestrzegają zasady, by kierował i decydował o losach tego wojska rząd Rzplitej. Natomiast oddziały polskie w Rosji, utworzone przez czynniki wyznaczone do tych prac przez obce mocar-

stwa, są w całkowitej zależności od tegoż mocarstwa. Są one, mówiąc ściśle, nie wojskiem polskim, lecz oddziałami zaciężnymi polskiego pochodzenia w sowieckiej służbie.

Przez parę ostatnich tygodni ludziliśmy się, że na skutek porozumienia polsko - rosyjskiego dojdzie do uporządkowania stosunków i na odcinku wojskowym, dywizje polskie w Rosji zostaną podporządkowane rządowi polskiemu, a przeto ich dowództwo straci charakter obcej ekspozytury. Niestety, tak się narazie nie stało.

Dopóki więc ten stan trwa — nie dajmy się złudzić i otumaniać pozorem. I kiedy oddziały polskie z Rosji znajdą się wśród nas — zachowajmy pełną ostrożność i pełną czujność w stosunku do ich kierownictwa polityczno - wojskowego. Natomiast nie odmawiajmy pomocnej braterskiej dłoni i życzliwej koleżeńskiej rady tej rzeszy żołnierskiej, która znalazła się w oddziałach Berlinga bądź z musu, bądź na skutek otumaniającej atmosfery propagandowej.

PREM. MIKOŁAJCZYK O ROKOWANIACH

LONDYN, 11.8. — Ag. Serwis. — Przed wyjazdem z Moskwy, prem. Mikołajczyk przyjął dziennikarzy zagranicznych i złożył im oświadczenie, w którym m. in. powiedział:

„Mielśmy sposobność do przedstawienia naszych poglądów marsz. Stalinowi w czasie dwóch rozmów w dn. 3 i 9 sierpnia oraz kom. Mołotowowi w dn. 31 lipca i 8 sierpnia. Daliśmy wyraz głębokiemu przeświadczeniu o konieczności trwałej, bliskiej i przyjaznej współpracy między Polską i ZSRR nie tylko w czasie wojny, ale również w czasie pokoju.

Rozmowy z przedstawicielami Polskiego Komitetu Wyzwolenia — mówi. p. premier — odbyły się w dn. 6 i 7 sierpnia. W ciągu tych rozmów przewodniczący Krajowej Rady Narodowej wysunął pewne poglądy,

które będą rozważone w Londynie. Nie osiągnięto całkowitego porozumienia, ale dyskusje prowadzone były w przyjaznej atmosferze. Przewidywany jest dalszy ciąg rozmów”.

„Zagadnienia, którymi zajmujemy się — odpowiadał premier Mikołajczyk na jedno z pytań — są bardzo trudne. Dotyczą przyszłości Polski i jej stosunków z Rosją. Dotyczą nadto przyszłego pokoju w Europie i współpracy międzynarodowej. W tak doniosłym zagadnieniu musi się znaleźć droga wyjścia. Osobami, mającymi największe prawo do reprezentowania Kraju, są ludzie, którzy kierowali walką przez 5 lat, którzy zbudowali Polskę Podziemną”.

Na pytanie kiedy można się spodziewać wznowienia rokowań, premier Mikołajczyk odpowiedział:

„Największym moim pragnieniem jest, aby Warszawa była jak najszybciej uwolniona i abyśmy mogli powrócić do stolicy”.

Finlandia chce pokoju

SZTOKHOLM, 11.8. — Nowy prezydent państwa, marsz. Mannerheim zawiadomił sztab niemiecki, że rząd Finlandji będzie szukał kontaktu z rządem sowieckim celem zawarcia odrębnego zawieszenia broni.

Dymisja Antonescu

LONDYN, 11.8. — Z Berna szwajcarskiego donoszą, że gen. Antonescu, obecny dyktator Rumunii, zwrócił się do króla Michała z prośbą o dymisję.

Z FRONTÓW

PIORUNUJĄCE POSTĘPY WE FRANCJI

Dzień wczorajszy przyniósł wiadomości o nowych błyskawicznych sukcesach wojsk amerykańskich we Francji. W szybkim wypadzie z zajętego przed dwoma dniami Le Mans wojska te posunęły się w ciągu srody o około 110 km w stronę Paryża, zajmując ważny węzeł kolejowy Chartres odległy o 64 km od przedmieść stolicy Francji. Równocześnie inne oddziały amerykańskie przesunęły się wzdłuż brzegów największej rzeki francuskiej — Loiry — zajmując dwa wielkie ośrodki prowincjonalne Francji środkowej: Nantes i Angers. Według informacji niemieckich na terenie Francji środkowej działa 10 amerykańskich dywizji pancernych.

Posunięcie się wojsk amerykańskich pod przedmieścia Paryża oznacza bezpośrednie zagrożenie najważniejszego ośrodka życia francuskiego. Zapewne ostateczny i decydujący atak wymagać jeszcze będzie większej koncentracji sił. Nie mniej stan wytworzony musi być niesłychanie kłopotliwy dla niemieckiej załogi miasta. Równocześnie zaś tempo posuwania się wojsk amerykańskich jest niezmiernie charakterystyczne, jako świadectwo słabości sił niemieckich w całej środkowej Francji.

Najważniejsze jednak z wojskowego punktu widzenia znaczenie tej operacji polega na tym, że pojawienie się wojsk amerykańskich na odległych tyłach frontu normandzkiego oznacza zagrożenie całości sił niemieckich, broniących w Normandii resztek „wału atlantyckiego”. Powinno to pociągnąć za sobą konieczność szybkiego odwrotu całości sił niemieckich w północnej Francji i przeniesienia placu boju za Sekwanę, na pola sławne z walk Wielkiej Wojny w latach 1914-18. W ten sposób faktyczne wyrzucenie wojsk niemieckich z ogromnej większości terenu francuskiego może być sprawą najbliższego już czasu.

Na całym wschodnim froncie toczą się ostre walki od Karpata aż pod Rygę. W niektórych punktach, w szczególności na pograniczu Prus Wschodnich, silny opór skoncentrowanych tam wojsk rezerwowych niemieckich powoduje przejściowe zahamowanie tempa ofensywy sowieckiej.

Pod Warszawą, komunikat sowiecki stwierdza wznowienie walk, przyczem nadmieniano o wielkich stratach niemieckich, poniesionych w trzydniowej bitwie na północny wschód od Warszawy.

PRZEZ BERLIN DO WARSZAWY

Od wtorku dnia 8 bm. w walkach w Normandii bierze udział Polska Dywizja Pancerna, stacjonująca ostatnio w Szkocji. Dywizja ta składa się ze słynnej 10-ej brygady kawalerii, z oddziałów, które w swoim czasie brały udział w walkach norweskich pod Narwik i oddziałów walczących uprzednio w Afryce i stacjonowanych na B. Wschodzie.

Już w ciągu pierwszych 3-ech dni Dywizja ta osiągnęła szereg znakomitych sukcesów bojowych na najtrudniejszym odcinku frontu normandzkiego, mia-

nowicie: na drodze prowadzącej z Caen do Falaise.

Prasa angielska poświęca wiele miejsca opisom zarówno doskonałej postawy żołnierza polskiego i jego dowódcy (gen. Maczek), jak też znakomitego wyekwipowania w najnowszą i najlepszą broń techniczną, jak wreszcie odniesionym dotąd sukcesom.

Jeden z korespondentów wojennych podnosi, że dla Polaków ich droga wojenna przez pola walki w Normandii, to początek drogi, prowadzącej w ostatecznym wyniku przez Berlin do Warszawy.

Bez Wolnej Polski

Niema trwałego pokoju

Wychodzący w Londynie „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza”, odzwierciedlający poglądy Rządu, zamieścił artykuł, poświęcony Powstaniu i obecnym rokowaniom polsko-sowieckim.

„Naród — pisze dziennik — który po pięciu latach najkrwawszej w dziejach okupacji dorzucił potrafił do bohaterskiego Wzręśnia warszawskiego 1939 r. nową epopeję warszawskiego Sierpnia 1944 r. — nie zostanie nigdy i przez nikogo ujarzmiony. Można przemilczeć naszą

walkę, można przeinaczać fakty, zmieniać ich sens, pomniejszać znaczenie, każdy jednak — nawet cynik polityczny — jeśli ma poczucie rzeczywistości, musi wyciągnąć niewątpliwą wniosk, że sprawy polskiej nie da się trwale załatwić siłą. Duch walki o niepodległość, którym przeniknięte są wszystkie bez wyjątku warstwy naszego społeczeństwa, sprawia, że hasło: „Bez wolnej Polski nie ma pokoju w Europie” — należy do konkretnych realiów polityki”.

Zarządzenie władz cywilnych Podział służby bezpieczeństwa

Dyrektor Departamentu Spraw Wewnętrznych Delegatury Rządu wydał następujące zarządzenie:

Nawiązując do rozkazu Komendanta Okręgu Warszawskiego AK z dn. 9 sierpnia o rozdziale kompetencji władz wojskowych i cywilnych, podaje w porozumieniu z Komendantem szczegółowe wskazania w tym przedmiocie.

Władza wojskowa przez swoje organa i żandarmerię utrzymuje bezpieczeństwo wewnątrz wojska. Bezpieczeństwo względem osób cywilnych sprawuje Państwowy Korpus Bezpieczeństwa, względnie — w braku takiego na danym terenie — Straż Obywatelską. Wewnątrz domów organami bezpieczeństwa odnośnie osób cywilnych są również komendanci bloków i domowi.

Władza wojskowa w stosunku do ludności cywilnej może ingerować je

Msgr. Cortesi

wyjedzie do Warszawy

LONDYN, 11.8. — Ag. Serwis. — Z Rzymu donoszą, że nuncjusz apostolski przy Rządzie Rzplitej, msgr. Cortesi uda się do Warszawy natychmiast po wywołaniu stolicy Polski z pod okupacji niemieckiej.

Odbicie więźniów

— Dnia 31 lipca rano wywieziono z Pawiaka pod silnym konwojem ponad 1000 więźniów Polaków — według wszelkich danych transport kierowano do obozu Grossrosen koło Wrocławia. Więźniów w towarowych, silnie odrutowanych wagonach, wieziono z Warszawy na Skierniewice. Pod Jaktorowem silny oddział AK zaatakował pociąg. Po krótkiej walce wszyscy żandarmi zginęli i więźniów uwolniono. Część udała się w lasy z oddziałem AK, reszta postanowiła przekradać się na własną rękę w bezpieczne miejsca.

Za rabunek-kara śmierci

Wojskowy Sąd Specjalny Okręgu Warszawskiego skazał w dniu 11.8.1944 r. strzelca AK Zdzisława Makowskiego, pseudonim „Wola”, syna Wacława i Jadwigi z domu Pawłowskich, ur. dnia 23.4.1923 r., na karę śmierci za to, że w czasie pożaru domu przy ul. Królewskiej 27 i 29, pełniąc przy tych domach wartę, dopuścił się rabunku.

Apolinary Trzaska szuka żony Heleny, córki Hanny oraz syna Jerzego. Sam jest z Eugeniuszem.

Adam, J. S. żyje i przesyła pozdrowienia.

AK rozszerza stan posiadania

Nieprzyjaciół w obronie

W ciągu dnia wczorajszego Niemcy pozostawali na wszystkich odcinkach w obronie. Budują oni nadal barykady i okopy. Oddziały AK prowadziły działania zaczepne i rozszerzyły opanowany teren.

Grupa 200 żołnierzy AK, pozostająca od dnia 1 sierpnia na kol. Staszica, otoczona przez Niemców i stawiająca zacięty opór, została uwolniona dzięki uderzeniu z zewnątrz naszych oddziałów.

Nowe zdobycze

Zdobyto, broniący przez Niemców, gmach Izby Przem.-Handlowej przy ul. Wiejskiej oraz obsadzono — prawie bez walki — szpital św. Łazarza (Książęca) i teren Gazowni Miejskiej (ul. Ludna). Szpital św. Łazarza stanowi pozycję do minującą nad całym rejonem wiaduktu Poniatowskiego.

Zgrupowanie „Chrobry” utrzymało wszystkie swe stanowiska, a 2 z nich, na Walicowie i Wroniej, przesunęło ku przodowi: od ul. Grzybowskiej do Krochmalnej.

Bezskuteczne ataki Niemców

Niemcy z ul. Szopena atakowali bez rezultatu w kierunku Mokotowskiej i Piusa, usiłując połączyć się ze swą grupą odciętą w budynku Telefonów na Piusa. Również nie powiodła się nocna próba niemieckiego natarca z bazy w gmachu BKG na Nowy Świat w kierunku Krakowskiego Przedmieścia, wsparta ogniem działowym.

Oddziały AK obsadziły Pałac Staszica, z którego nieprzyjaciół usiłuje nas wyprzeć.

Na Wiśle pod Siekierkami Niemcy budują 3 mosty.

Pożary w mieście wygasają. Jednak przed wieczorem samo-

loty Luftwaffe dokonały znowu nekającego bombardowania, wzniecając nowe pożary. Również artyleria prowadziła ogień nekający; m. in. uszkodzono gmach B-ci Jabłkowski.

RGO odmówiła wyjazdu na Węgry

Jeden z dygnitarzy „Rządu GG”, Weirauch, na krótko przed ucieczką z Krakowa, zaawiadomił prezydium RGO, że Niemcy mogą ułatwić im ewakuację na Węgry i że tam RGO może „przeczekać” okupację sowiecką. Prezes RGO Tchorznicki oświadczył Weirauchowi, że RGO nie zamierza opuszczać Kraju i że z propozycji niemieckiej nie skorzysta nikt. Prezydium ani z pracowników RGO.

Naiwne łgarstwo

propagandy niemieckiej

Jedną z niemieckich agencji telefonicznych w informacjach, przeznaczonych dla zagranicy, podała wiadomość, że Powstanie w Warszawie „zostało stłumione”. Podobne oświadczenie złożył niemiecki rzecznik wojskowy.

Czyż trzeba komentować ten nowy rekord niemieckich bredni propagandowych?

Dla Warszawian, patrzących na ulice miasta, zamienione na front wojny, słuchających nekającego ognia artylerii nieprzyjacielskiej, bijącej w domy, i dźwięku motorów samolotów myśliwskich, lecących tuż nad domami — jest to zbyteczne.

Zagranica, dla której przeznaczone było to kłamstwo, przyjęła je tak, jak przyjąć trzeba było. Nie dała mu wiary i potraktowała jako jeszcze jedną dywersję propagandową kuchni pałacowej.

Sprawozdawca dyplomatyczny Reutersa w Londynie, przytaczając oświadczenie berlińskie, stwierdził, że jest ono wręcz sprzeczne z rzeczywistością, że opinia angielska i czynniki miarodajne uznają tylko meldunki sytuacyjne gen. Bora, oraz dodał, że rząd brytyjski w pełni zdaje sobie sprawę z konieczności szybkiej pomocy dla Warszawy.

Prasa zagraniczna o Powstaniu

LONDYN, 11.8. — Prasa anglosaska, mimo wielkich sensacji, nadchodzących z wszystkich teatrów wojny, a przede wszystkim szybkiej ofensywy na Paryż — zamieszcza nadal na czołowych miejscach obszerne i obiektywne doniesienia o przebiegu Powstania w Warszawie. „Daily Telegraph” obok depech gen. Bora poświęcił walkom w Warszawie artykuł wstępny i zamieścił otrzymane specjalnie dla tego pisma oświadczenie Naczelnego Wodza, gen. Sosnkowskiego.

Obszerne informuje o Powstaniu prasa amerykańska, szwajcarska, portugalska, szwedzka i hiszpańska.

Niszczymy czołgi niemieckie

Niemcy stracili dotychczas w Warszawie ponad 80 czołgów i samochodów pancernych.

Warto zaznaczyć, że w pierwszym dniu wielkiej kontrofensywy niemieckiej w Normandii (bitwa pod Avranches) Amerykanie zniszczyli 135 czołgów niemieckich, co było podkreślone jako olbrzymi sukces odbierający Niemcom możliwość skutecznego ataku. Jeśli zestawieć całkowicie odmienne warunki walk toczonych w Warszawie i ofensywy w Normandii — to liczba pokonanych w Warszawie niemieckich wozów pancernych musi być uznana za bardzo wysoką.

Przejścia w piwnicach

Szef sanitarny Okręgu Warszawskiego AK zwraca uwagę komendantów domów, że otwory łączące piwnice muszą być dość szerokie, aby transport rannych na noszach mógł się odbywać bez trudności. Komendanci domów winni w razie potrzeby rozszerzyć otwory.

W. S. K.

Kobieta zdaje egzamin bojowy

Decret Pana Prezydenta R. P. z października 1943 r. pozwolił kobietom stanąć ramieniem przy ramieniu z mężczyznami w walce o wolność.

Dziś szeregi kobiet przeszko-onych w ciągu 5 lat konspiracji w różnych komórkach AK lub przez specjalnie powołany do tego aparat Wojskowej Służby Kobiet — zdają egzamin.

Kobieta pełni służbę na różnych odcinkach. Stoi na warcie. Jako łączniczka i kolporterka często pod ostrzałem dociera do najmniej dostępnych dzielnic z prasą i meldunkami. Pod ogniem wroga zbiera rannych. W szpitalach rozkłada opiekę nad nimi. Pracuje w warsztatach re-

peracyjnych, magazynach, kancelariach. Obsługuje kuchnie i szwalnię. Jest sprawozdawcą wojennym.

Na każdym posterunku jest ofiarą, karna, sumienna. Ginie śmiercią żołnierza. Dzielnością swą zdobyła najwyższą nagrodę: uznanie Komendanta Okręgu Warszawskiego, wyrażone w rozkazie dziennym z dn. 3. 8. b. r.

Równe prawa z mężczyznami, jednakowe obowiązki i jedna wola zwycięstwa cechuje oddziały Wojskowej Służby Kobiet.

„Nie plamcie mundurów krwi bezbronnych” Apel do żołnierzy niemieckich

Wśród żołnierzy niemieckich rozrzucono ulotki, wyjaśniające im rzeczywisty charakter walk powstańczych w Warszawie i wzywające ich, aby nie upodabiali się do zbirów Gestapo. Ulotki omawiają katastroficzne położenie wojskowe i wewnętrzne Niemiec i wskazują na niedorzeczność podtrzymywania przez niemieckie dowództwo walki z Powstaniem.

„Żołnierze frontowi! — woła ulotka — walczycie z żołnierzami polskiego ruchu wyzwolenieckiego. Walczymy o naszą wolność z honorem. Nie plamcie swoich mundurów nie winną krwią bezbronnych kobiet i dzieci!”

Ponadto ulotki obwieszczają żołnierzom niemieckim zapowiedź kary Narodów Zjednoczonych.

Zdobycz jednego dnia

AK dozbraja się na Niemcach

W ciągu jednego dnia 9 sierpnia oddziały powstańcze zdobyły: 1 działko, 3 cekaemy, 1 pistolet maszynowy, 20 pistoletów.

Nie ruszać konserw

Zarówno gospodarstwa ludzi prywatnych, jak i niektóre kuchnie zbiorowe sięgnęły już do zapasów żywności, to zn. konserw. Jest to przedwczesne. Dotychczas mamy jeszcze wódę więc możemy jeść produkty gotowane, jak kasze, kluski, fasole, groch itd. w postaci zup lub na gęsto z sosami. Chleb, suchary i konserwy należy rezerwować na wypadek uszkodzenia wody. Domy, nie posiadające chleba, powinny sobie zawczasu upiec zapas chleba lub podplomyki. Chleb przechować w postaci sucharów.

Po przeczytaniu — oddaj pismo drugiemu

W Z W